

ב"ז תשרי התש"ף פרשת "בראשית" כניסת השבת: 17:37 צאת השבת: 18:33 חצות היום 12:24 גיליון מס' 776

פרשת בראשית

מעניין לראות, שספר בראשית הפותח את התורה מלא בטרגדיות משפחתיות. אחת מהן היא סיפורם של קין והבל, סיפור אשר פותח את תולדות האנושות בעולם לאחר הגירוש מגן העדן, ונגמר ברצח הראשון בהיסטוריה. סיפור זה מעורר תמיהה גדולה: מדוע לא שעה ה' אל מנחתו של קין? הגיוני להרגיש שיש כאן חוסר צדק. כמו הורה שמתוך ידיעה בוחר בילד אחד ומתעלם מהילד השני. למה בכלל ה' היה צריך לעורר את הדבר הזה?

בקריאת הפסוקים מתעצמת בנו התחושה שקיימת הדגשה דווקא על מעלתו ויתרונו של קין על פני הבל:

1. תיאור לידתם של קין והבל: בלידתו של הבל נאמר: "וַתֵּסֶף לָלֶדֶת אֶת אָחִיו הָבֶל", נראה שהבל "נתלה" בקין, אחיו הגדול. וכן בתיאור הלידה של הבל, בניגוד ללידת קין, לא מובא כלל הסבר למהות השם. גם אם נחשוב למשמעותו של השם, 'הבל' נשמע כמעיד על חולשה, על דבר חולף.
2. תיאור הקרבת הקרבנות: גם כאן, קין הוא הראשון, היוזם, והבל נגרר אחריו, שנאמר "וְהָבֶל הֵבִיא גַם הוּא".

מדוע, אם כן, לא שעה ה' למנחתו של קין?

ההסבר המוכר הוא הסברו של רש"י, המציין שהסיבה שה' לא שעה אל מנחת קין היא משום שקין הביא "מן הפסולת" (או בלשון רש"י "מן הגרוע").

אך לדעתי, לפי פשוטו של מקרא, אין המסקנה נראית כלל. פשט הכתוב "ויהי מקץ ימים ויבא קין מפרי האדמה מנחה לה'" – איננו מוכיח כלל וכלל שהביא קין מנחה גרועה. ובכל מקרה הדיוק בפסוקים אינו יכול להביאנו אלא לכך שקין לא השתדל במנחתו כהבל, והביא מכל הבא בידו.

אני חושב, שההבדל המהותי בין קין והבל היה בשאלה מאיזה מקום וכיוון מגיעה הנתינה.

גישתו של קין מתחילה כבר ממשמעות השם שנתנה לו אמו, "קָנִיתִי אִישׁ אֶת ה'". משמעותו של ביטוי זה היא תחושה ש'יצרתי איש יחד עם הקדוש ברוך הוא', שם זה מבטא תחושת שותפות שוויונית עם הקדוש ברוך הוא, כאילו מדובר בשניים הפועלים בשווה ויוצרים יחד דבר מה. על פי דברים אלו, גם כשקין מביא ל-ה' "מִפְרִי הָאֲדָמָה", הרי הוא כנותן לשותפו את חלקו, מבלי להכיר בהיררכיה שבין הבורא ובין הנברא.

שמו של הבל, לעומת זאת, מבטא את המציאות שהכול בעולם הוא בן-חלוף, הבל – "אָדָם לְהָבֶל דָּמָה יָמָיו כָּצֵל עוֹבֵר" (תהילים קמ"ד, ד'). הבל חי בהכרה שה' הוא שנתן את הארץ לבני האדם, ועל כן הוא מביא את הראשית ואת החלק המשובח, "מִבְּכֹרוֹת צֵאֲנוֹ וּמִחֻלְבָּהֶן" לקדוש ברוך הוא. הנתינה היא לא כשותף שווה ערך לשותפו, אלא מתוך הכרת הטוב של האדם. הכרת הטוב הנובעת מהבנתו של האדם שלולא עזרת ה' הוא לא היה מצליח לראות ברכה בעמלו.

אולי הבדל זה שבין שני האחים נובע ממקום הורתם ולידתם. יש הסוברים שקין נולד עוד בגן העדן, בעוד שהבל נולד רק לאחר הגירוש מגן עדן.

בשעה שקין נולד, הוריו עוד ביקשו להיות "כְּאֶלֶּהִים, יִדְעֵי טוֹב וָרָע", תאוה שגרמה להם לחטוא, כפי שבהמשך גרמה גם לקין. הבל, לעומת זאת, נולד כבר לאחר הגירוש מגן העדן, כשחיייו מלאים בתחושת הארעיות של האדם בעולמו. תחושה זו הובילה את הוריו ואותו להכרה בבעלות הקדוש ברוך הוא על העולם.

בעיניי, המסקנה היא שפעולתו של קין נכונה ביחס מול בני אדם, אך לא מול ה'. בהתנהלות עם משפחה, שכנים, שותפים וכדו', ביחסים הבין אישיים שלנו עם הסביבה, נכון לבוא מתוך תחושת שותפות, מתוך תחושת חיבור, תחושה שעובדים ביחד להגשמת החלומות, והתחושה הזאת היא היוצרת מחויבות וקשר עמוק וחזק.

אך מה שקין לא הבין, זה שבעמידה שלנו מול ה' – זה עובד בדיוק הפוך. הבסיס הוא הבנת הפער בינו לבינו, הבנת המחויבות שלנו, ההבנה שה' ברא את העולם, ואנחנו חלק ממשהו גדול, ומתמלאים בהכרת הטוב. וכך מגיעים לשיתוף פעולה, לקשר עמוק וחזק, בריא ויציב מול ועם ה'.

בברכה שנזכה כולנו למצוא "חֵן וְשִׁכְל־טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם" (משלי ג', ד')

שבת שלום ומבורך,

עוז ווינט, בית המדרש הקהילתי שוהם

פנינים לפרשת בראשית

(לקוח מאתר כיפה)

לבלוע את העולם

"ותרא האשה כי טוב העץ"

אומר רבי ה"חפץ חיים": יש אדם להוט אחר מאכלים טובים, יש המסתפק בלחם צר ומים לחץ – ובלבד שיוכל להתהדר במלבושים יקרים, ויש מי שמוכן לוותר על שניהם והוא מבכר עליהם את ההשכלה ולימודי החכמה. הנחש-היצר הרע פיתה את חווה שאם תשמע לעצתו, היא לא תצטרך להסתפק במועט ולוותר על דבר אחד כדי להשיג דבר אחר. על ידי אכילה מעץ הדעת, היא תשיג את כל המותרות ותענוגות העולם בבת-אחת: "טוב העץ למאכל" – מאכלים טובים, "וכי תאווה הוא לעינים" – מלבושים, "ונחמד העץ להשכיל" – השכלה ולימודי חכמה.

עבודה ושמירה לגוף ולנפש

"ויניחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה"

אומר רבי שמשון רפאל הירש: משמעות 'ויניחהו' איננה 'הנחה' גרידא; שכן, יש בכל הנחה משום שילוח, שחרור ומתן רשות. ה' יצר את האדם וגם אחרי שהוא נוצר, היה עדיין ברשות ה'. אך הקב"ה הניחו ושחררו, מסרו לרשות עצמו בפעם הראשונה, ונתן לו את גן עדן לעבדה ולשמרה. גם אם הארץ היא גן עדן לאדם, עליו לעבוד עבודה ולעשות את חובתו, אך בגן עדן יש שכר לפעולת האדם ומעשי ידיו מתברכים. ה"עבודה" וה"שמירה" האמורות כאן אינן מתייחסות רק לעבודת האדמה, אלא הן כוללות את כל התנהגותו המוסרית של האדם, במעשהו ובמחשבו.

קלקול המינים

"ואת כל רמש האדמה למינהו.."

את כל היצורים במים ואשר על פני האדמה נאמר ברא אלקים למינם; רק על האדם לא נאמר "למינהו", זאת כדי להוציא מלבם של בעלי דעות נפסדות כי יש מינים שונים של בני אדם – עליונים ונחותים. אין "אדם למינהו", לידע ולהודיע כי המין האנושי אחד הוא, את כולם יצר אלקים בצלמו – צלם אלקים.

חידון עפ"י הא'–ב' לפרשת בראשית

נכתב ע"י זיוה מונסנגו

א. אלוקים הבדיל בינו לבין החושך.	ל. בנו של מתושלח.
ב. החלק המוקדם של היום נקרא...	מ. הוא חי 969 שנים.
ג. אחד מנהרות גן עדן.	נ. עונשו של קין.
ד. סוג של צמח קוצני.	ס. השלימו: "זה... תולדות אדם..."
ה. העץ שנאסר באכילה.	ע. הגן בו שָׁם אלוקים את האדם.
ו. הארץ היתה תוהו	פ. ברכה משותפת לדגים ולבני האדם.
ז. ניגר מהפנים.	צ. אחת מנשותיו של למך.
ח. בנו של קין. וגם שם העיר אשר בנה.	ק. מהבנים של אדם וחוה.
ט. ביום השלישי נאמר פעמים כי...	ר. מלאכתו של הבל.
י. מבניו של נח.	ש. שם של אבן בפרשה.
כ. כלי נגינה בפרשה.	ת. אדם וחוה תפרו חגורות מעלים של עץ זה.

בית מדרש שוהם
בשיתוף עם המחלקה לתנ"ך, אוניברסיטת בר-אילן
מזמינים אתכם לערבי לימוד קהילתיים תשרי - חשוון תש"פ

הדרמות הגדולות של ספר שמואל

הסדרה מוקדשת לע"נ חברנו **משה אלטמן** ז"ל

20:30 | 20:15 | השיעורים יתקיימו בימי שלישי
תחילת השיעור | התכנסות | בבית הכנסת "משכן משה"
וכיבוד קל | שכונה ה', רח' תמר 20, שוהם

ד"ר איילת סיידלר,
אונ' בר-אילן
"אל הנער הזה התפללתי"-
הולדת שמואל

פרופ' מיכאל אביעוז,
ראש המחלקה לתנ"ך, אונ' בר-אילן
פתיחה

29
אוקטובר 2019
ל בתשרי

ד"ר צבי שמעון,
אונ' בר-אילן
שקיעת בית עלי ועליית שמואל

5
נובמבר 2019
ז בחשוון

ד"ר יסכה זימרון,
אונ' בר-אילן
"לך והכית את עמלק": מלכות שאול והדחתו

12
נובמבר 2019
י"ד בחשוון

ד"ר יושי פרג'ון,
המכללה האקדמית הרצוג ואונ' בר-אילן
משופטים למלוכה: מהפכה מרכזית בהנהגת ישראל

19
נובמבר 2019
כ"א בחשוון

הרב אמנון בזק,
ישיבת הר עציון ומכללה אקדמית הרצוג
שאול ובעלת האוב

26
נובמבר 2019
כ"ח בחשוון

השיעורים מיועדים לנשים ולגברים | הכניסה חופשית | החניה ליד מגרש הכדורגל, רח' מודיעים

להצטרפות, סרקו

בית מדרש שוהם

054-7784823

beit.midrash.erev.shoham@gmail.com

FreeWill Design Studio
אודות 050-3311157

מזל טוב!

לאבי ומיכל אלטלף
לנישואי הבת
נעמה עב"ל מתן!

לעמית פורר ומשפחתה
לרגל בת המצווה!

לנעמי ואלכסנדר בלום
להולדת הנינה
נכדה לאורנה ועזרא בלום
בת ליעל ואריאל!

לצילה וראובן וסרמן
להולדת הנין
נכד לתמי גרינברג
בן לרון והדר!

לנאוה ומוטי שפיצר
לנישואי הבן
יאיר עב"ל ירדן!

למשפחת רחובני
לאירוסי הבן
גיא עב"ל תמר!

שיעור לנשים

יתקיים אי"ה בשבת
פרשת "בראשית"
בבית המדרש הקהילתי
בשעה 16:30

קהילת שוהם משתתפת בצערו של **מנשה אברהם** עם פטירת אמו ז"ל

קהילת שוהם משתתפת בצערו של **יאיר רחמים** עם פטירת אמו ז"ל

הודעות מבני עקיבא

זמני השבת
פעולת חב"ב 21:30
מפקד חב"ב 16:30
מפקד חב"א 16:45
שבת שלום!

שיעור בשבת

לידיעת הציבור, בשנה האחרונה התקיים שיעור קבוע בכל שבת בבית הכנסת אבני החושן-ספרא בשעות 8:00-8:30.

השיעור עסק באור החיים על הפרשה. השנה נעסוק בעז"ה

בפירוש הרב אברהם יצחק הכהן קוק על פרשיות השבוע.

מוזמנים להצטרף! השיעור הועבר ויועבר על ידי אברכי בית המדרש הקהילתי.

נס"ד

תלמוד תורה שוהם

נתיבות שלמה
ע"ש ר' שלמה אמסלם ז"ל

פעילות עם תוכן וחוויה בשעות הפנאי של ילדכם?

זה אפשרי בתלמוד תורה שוהם!!

לימוד תורה חיוני וייחודי, המשלב בין ידע והנאה, ומלווה בפעילויות ערכיות ומאתגרות לגילאי 4-12 בנים ובנות. השיעורים מועברים ברוח צעירה בכיתות קטנות, עם צוות מלמדים מרתק ואנרגטי!

הפעילות מתקיימת בבית ספר "אבני החושן" תחילת פעילות: יום שני כ"ג אלול 23.9

(לא יבנה תשלום על חודש ספטמבר)

תשלום חודשי: 140 ש"ח עבור שני שיעורים בשבוע, 100 ש"ח עבור שיעור אחד בשבוע. תנחן הנחה לסופר לידים במשפחה.

קבוצת גן	כתה א'	כתה ב'	כתה ג'	כתה ד'	כתה ה'	כתה ו'
בנים	46:45 יום ב'	46:45 יום ה'	46:45 יום ב'	46:45 יום ה'	46:45 יום ב'	46:45 יום ה'
בנות	46:45 יום ב'	46:45 יום ה'	46:45 יום ב'	46:45 יום ה'	46:45 יום ב'	46:45 יום ה'

לפרטים והרשמה: רעות 0547904551

יוצא לך

עמותה למען משפחות נזקקות
להנצחת החיילים: יצחק ובאי, יצחק הירשברג, יוסי לוי, אהרן לוריא, גל מילס, אחיעז רובנר, כתריל שוורץ, שרית שניאור-סניור הי"ד

מעתה ניתן לתרום בגדים 24/7!!!

שיתוף פעולה בין "יד משהם" למועצה הניב הצבת 5 מיכלי מחזור לבגדים.

המיכלים בולטים בצבעם הכחול.

מיקום המיכלים:

- רח' תירוש ליד כיכר נחליאלי.
- מול רח' קשת 5.
- מול רח' קדם 98 ומגרש הכדורגל הקטן.
- רח' מכבים וכיכר עפרוני.
- רח' לפיד ליד כיכר דרור.